

2017-01-02

TJÄNSTESKRIVELSE
UBN 2017/37

Utbildningsnämnden

Årsbokslut 2016 för utbildningsnämnden

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar fastställa årsbokslut för 2016.

Sammanfattning

Utbildningsnämndens årsbokslut för 2016 innebär ett överskott jämfört med budget om 4,2 mnkr. Överskottet kan hänföras till förskola och pedagogisk omsorg samt grundskola. Gymnasieskolan har å andra sidan ett underskott vilket till stor del beror på ökat mottagande av nyanlända elever. Verksamhetsresultatet för utbildningsnämnden visar på mycket goda resultat även i jämförelse med andra kommuner och riket. Trots dessa goda resultat når verksamheterna inte upp till den ambitionsnivå, i vissa nyckeltal, som utbildningsnämnden beslutat om.

Ärendet

Utbildningsnämnden redovisar i årsbokslutet det ekonomiska utfallet jämfört med budget samt måluppfyllelsen för respektive verksamhet.

Verksamhetens uppdrag

I Nacka är utbildning högt prioriterat – världens bästa förskolor och skolor ska finnas här. Föräldrar och elever ska ha ett varierat utbud av god kvalitet att välja emellan. Maximal utveckling och stimulerande lärande, reellt inflytande, stor valfrihet samt trygghet och arbetsro är målen och ledorden som Nackas förskolor och skolor har haft att arbeta utifrån.

Detta hände under 2016

Goda elevresultat

Elevresultaten för elever i Nackas skolor var även i år mycket goda. Det genomsnittliga meritvärdet för eleverna som gick ut årskurs 9 från skolor i Nacka, kommunala och fristående, var 264 våren 2016, vilket är något högre än året innan. Bara två kommuner låg högre, Lidingö och Danderyd. Andelen elever som nådde kunskapskraven i alla ämnen i Nacka var 91 procent våren 2016, vilket är samma nivå som året innan. Nacka ligger här på sjunde plats av landets kommuner.

Nackas stabilt goda elevresultat är också tydligt i Öppna jämförelser som tas fram av Sveriges kommuner och landsting (SKL), där ett sammanvägt mått som ska ge en indikation på hur väl kommunerna lyckas med sitt kunskapsuppdrag redovisas. Det innehåller olika betygsmått för årskurs 9 och omfattar både de faktiska resultaten samt avvikelsen från ett modellberäknat värde.

Nacka och Lidingö är de enda kommuner som varit bland de tjugo främsta sedan måttet började redovisas 2009, och Nacka har under de senaste fem åren alltid legat bland de tio bästa kommunerna i Sverige. Nackas elever har välutbildade föräldrar vilket brukar innebära högre resultat för eleverna, men Nackas elevresultat ligger bra till jämfört med andra kommuner när hänsyn tas till elevsammansättningen.

Betygsresultaten för de nyanlända eleverna (det vill säga elever som börjat svensk skola de senaste fyra åren) som gick ut årskurs 6 och 9 varierar mycket. En del nyanlända elever har fått mycket goda resultat, medan andra enbart fått godkänt i enstaka ämnen. 44 procent av de nyanlända eleverna som gick ut årskurs 9 blev behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, vilket kan jämföras med 30 procent i riket.

Nyanlända elever

Nackas skolor har i år haft fler nyanlända elever än tidigare, men procentuellt är gruppen liten. Antal nyanlända elever i grundskolan var i december 288 och i gymnasieskolan 215. Vårterminen 2016 var det 43 nyanlända elever som gick ut årskurs nio och i årskurs sex var det 33 elever. Några elever i årskurs sex har fått betyg i alla ämnen och de har fått betyg i nivå med genomsnittet för alla elever, medan andra eleverna bara har betyg i ett mindre antal ämnen. Genomsnittligt meritvärde för dessa eleverna i årskurs nio var 142. En fjärdedel av eleverna hade meritvärden över 218, medan en fjärdedel låg under 58. Sex elever fick ett meritvärde som låg över Nackas genomsnitt för alla elever. Av eleverna blev 44 procent behöriga till yrkesprogram på gymnasiet.

Under 2016 har skolor i Nacka med nyanlända elever i årskurserna 7-9 och gymnasieskolan fått möjlighet att genom utbildningsnämndens satsning pröva nya digitala verktyg i undervisningen, för att se om dessa kan bidra till att nyanlända snabbare lär sig svenska och lättare kan tillgodogöra sig undervisningen i olika ämnen. Det handlar dels om tillgång till ett digitalt läromedel i olika ämnen och på olika språk, dels om tillgång till online-studiehandledning på olika modersmål, som ett komplement till den vanliga studiehandledningen. Det är totalt sju grundskolor och tre gymnasieskolor, både kommunala och fristående, som under året har anmält intresse och har haft möjlighet att använda dessa digitala resurser.

Kompetensutveckling av pedagoger

Utbildningsnämnden har i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) genomfört kompetensutvecklingsinsatser för personal inom förskola och grundskola i syfte att förbättra insatser för barn och elever i behov av särskilt stöd.

Två utbildningar för skolan och en utbildning för förskolan har genomförts. Det är första gången som SPSM ger denna utbildning för förskolan. Utvärderingar visar att deltagarna är mycket nöjda med utbildningen. Utbildningsenheten har startat ett nätverk för pedagoger och lärare i kommunens skolor som arbetar med elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar för att kunskapen inom området ska fortsätta att utvecklas.

Måluppfyllelse under 2016

Sammantaget håller Nackas förskolor och skolor även i år mycket hög kvalitet. Elevresultaten är goda, föräldrar och elever är i hög grad nöjda och observationer av verksamheten visar överlag på god värdegrund och gott förhållningssätt. Det finns många goda exempel i Nackas förskolor och skolor. Nackas resultat ligger mycket bra till jämfört med andra kommuner, i synnerhet i grundskolan, och de goda resultaten står sig år efter år. Resultaten står sig även väl när hänsyn tas till att Nacka har en elevsammansättning som visat sig gynna goda resultat.

Bland utvecklingsområdena finns tillgången till pedagogiskt högskoleutbildad personal i fritidshem och lärare med rätt utbildning för förskola och särskola. Elevers inflytande och återkopplingen till elever behöver utvecklas i gymnasieskolan. Detsamma gäller elevers inflytande i grundskolan. Utmaningar inför framtiden finns i att se till att det finns attraktiva förskolor och skolor när Nacka växer.

Förskola och pedagogisk omsorg

För förskolan är måluppfyllelsen *grön* för Valmöjligheter och Trygg arbetsmiljö. För Maximal utveckling och stimulerande lärande och Reellt inflytande är den samlade bedömning *gul* då resultaten för de olika nyckeltalen varierar. Särskilt stor är avvikelsen från målnivån när det gäller andelen förskollärare.

Starka sidor

- Förskola och pedagogisk omsorg upplevs av föräldrar i hög grad som en trygg verksamhet och området normer och värden får också goda omdömen av externa observatörer.
- Verksamheten upplevs som stimulerande av föräldrar, och har på många förskolor kommit långt när det gäller barns lärande, särskilt barns språkliga utveckling. Observationer visar på flera goda exempel.

Utvecklingsområden

- Andelen förskollärare är fortsatt låg i förhållande till målvärdet, trots aktivt rekryteringsarbete.
- Arbetet med att utveckla sätt att fånga kvaliteten i förskola och pedagogisk omsorg behöver fortsätta. Under året har utbildningsenheten prövat en modell för att använda fonologisk screening i förskoleklass för att studera förskolans arbete.

Förskoleklass och grundskoleutbildning

Måluppfyllelsen för Maximal utveckling och stimulerande lärande samt Trygg arbetsmiljö för grundskolan är *gul*. För Reellt inflytande och Valmöjligheter är bedömningen *röd* då målvärdena inte nås. Långt till målvärdet är det exempelvis för andelen som får sitt förstahandsval vid val av grundskola och elevernas bedömning av inflytande och återkoppling.

Starka sidor

- Nackas elevresultat i grundskolan fortsätter att vara mycket goda. Det gäller såväl i betyg som i nationella prov, och resultaten står sig väl även när hänsyn tas till elevsammansättningen. Nacka har under de senaste fem åren alltid legat bland de tio bästa kommunerna i SKL:s öppna jämförelser.
- Elever förbättrar i relativt hög grad sina betyg mellan årskurs 6 och 9, visar en jämförelse på individnivå. Även i de nationella proven mellan årskurs 3 och 6 finns en positiv utveckling för många elever.
- För elever som är nyanlända till Sverige varierar resultaten. Det är positivt att många nyanlända når jämförelsevis goda resultat. 44 procent blev behöriga till gymnasiet när de gick ut årskurs 9, vilket är mer än i riket. (30 procent)
- Återkopplingen till elever om deras lärande fungerar relativt väl. Det tycker flertalet elever och även rektorerna gör samma bedömning.
- Utbildningsenheten bedömer att grundsärskolan är individanpassad och välfungerande.

Utvecklingsområden

- Flertalet skolor har goda resultat, men det finns skolor som har lägre meritvärde och lägre andel elever som når kravnivån i alla ämnen än vad som kan förväntas utifrån elevsammansättningen.
- Alltför många föräldrar får inte den skola de valt i förstahand. När Nacka får fler invånare är det viktigt att antalet skolplatser ökar i samma takt, och att alla skolor ses som attraktiva val av föräldrar och elever.
- Andelen elever som anser att de är med och bestämmer om hur de ska arbeta med olika skoluppgifter minskar med stigande ålder, och i årskurs 8 anser bara drygt hälften av eleverna att de gör det. Mönstret är likartat när det gäller elevernas bedömning av om skolarbetet är stimulerande.
- Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning är låg på många fritidshem. Andelen lärare med rätt legitimation är låg på några grundsärskolor.

Gymnasieutbildning

För gymnasieskolan är den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för Maximal utveckling och stimulerande lärande samt Trygg arbetsmiljö *gul*. För Reellt inflytande är bedömningen *röd*. På gymnasiet är det framförallt elevernas bedömning av stimulans och återkoppling liksom andelen nöjda på några skolor som är för låg.

Starka sidor

- Eleverna på gymnasieskolor i Nacka är generellt trygga på sin skola. De tycker att det är positiv stämning och kan rekommendera sin skola.
- Lärarna har i hög grad lärarexamen, särskilt på de kommunala skolorna.
- Andelen elever som får gymnasieexamen inom tre år är jämförelsevis hög i Nacka, åtta av tio elever i gymnasieskolor i Nacka. Andelen elever som fullföljer gymnasiet är högre än för några år sedan, trots en viss nedgång 2016. Andelen är hög även bland eleverna folkbokförda i Nacka, och tillhör de högsta i länet.

Utvecklingsområden

- Eleverna bedömer i alltför låg grad att de kan påverka arbetssätt, att de får återkoppling om hur de ligger till och att undervisningen är stimulerande. Rektorererna bedömer också att skolan lyckas mindre väl på dessa områden.
- På några skolor uttrycker relativt många elever att de är mindre nöjda med sin skola, och på några skolor är andelen avgångselever som får examen alltför låg.
- Utbildningsenheten saknar kunskap om hur det går för elever på introduktionsprogram, exempelvis hur snabbt de går vidare till annan utbildning eller arbete.

Sammanfattande ekonomisk analys

Utbildningsnämndens årsbokslut för 2016 innebär ett överskott jämfört med budget om 4,2 mnkr. Överskottet kan hänföras till förskola och pedagogisk omsorg samt grundskola. Gymnasieskolan har å andra sidan ett underskott vilket till stor del beror på ökat mottagande av nyanlända elever samt att programpengen till andra kommuner har varit högre än förväntat.

Redovisning av uppdrag

Följa upp skolornas arbete med rörelse och vardagsmotion bland eleverna

Undersökningen om hur grundskolorna i Nacka kommun arbetar med att få eleverna att röra sig varje dag i skolan visar att många rektorer arbetar aktivt för att stimulera eleverna till fysisk aktivitet, även inom fritidshemmen. Många nämner utemiljön och utevistelse som viktiga faktorer. Rektorererna anser att daglig fysisk aktivitet i skolan har betydelse för elevernas resultat. Elevernas uppfattning om hur mycket de rör sig under skoldagarna visar att de yngre eleverna anser att rör sig mer än de äldre gör och att pojkarna anser att de rör sig mer än vad flickorna säger att de gör. Variationen i hur mycket eleverna uppger att de rör sig är stor mellan skolorna.

Någon koppling mellan skolornas arbete med rörelse och vardagsmotion och elevernas uppfattning om hur mycket de rör sig är svår att se.

Se över checkerna för förskola, grundskola och fritidshem

I mål och budget för 2016-2018 beslutade kommunfullmäktige att ge utbildningsnämnden i uppdrag att se över checkerna för förskola, grundskola och fritidshem. Syftet med översynen är att säkerställa att checkerna är optimalt utformade när det gäller ändamålsenlighet och effektivitet. Utifrån den översyn som gjordes, togs ett beslut om en höjning av avgiftsnivån för avgifterna för en vistelsetid till och med 39 timmar per vecka. Intäktsökningen på 1,2 mnkr kommer att finansiera en höjning av ersättningsnivån för checken upp till 25 timmar per vecka. Den höjningen blir 1,6 procent.

Uppdatera den utbildningspolitiska strategin

Arbetet med den utbildningspolitiska strategin pågår och ska behandlas i utbildningsnämnden i februari 2017.

Tabeller/statistik

Tabell 1: Ekonomisk utfall 2016

Verksamhet, tkr	Utfall 2016					Utfall 2015		
	Intäkter	Kostnader	Utfall netto	Budget 2016	Budget- avvikelse	Intäkter	Kostnader	Netto
Checkram	190 237	-2 494 438	-2 304 201	-2 307 402	3 201	166 197	-2 390 382	-2 224 185
Förskola och ped omsorg	99 753	-804 463	-704 710	-709 837	5 127	95 815	-796 401	-700 586
Vårdnadsbidrag	-3	-1 089	-1 092	-1 907	815	7	-1 875	-1 868
Fritidshem	46 083	-260 549	-214 465	-215 442	977	43 734	-255 957	-212 223
Öppen fritidsverksamhet	42	-5 499	-5 457	-5 199	-258	38	-4 609	-4 571
Förskoleklass	803	-58 168	-57 365	-57 600	235	684	-58 128	-57 444
Grundskola	23 338	-995 184	-971 846	-976 423	4 577	16 114	-931 111	-914 997
Grundsärskola	337	-24 264	-23 927	-23 481	-446	315	-22 176	-21 861
Gymnasieskola	19 531	-332 391	-312 861	-304 658	-8 203	9 161	-307 366	-298 205
Gymnasiesärskola	353	-12 831	-12 479	-12 855	376	329	-12 759	-12 430
Övrig ram	2 594	-279 022	-276 428	-277 449	1 021	1 375	-262 046	-260 671
Likvärdighetsgarantin	1 953	-244 699	-242 745	-242 839	94	1 035	-228 537	-227 502
Öppen förskola	144	-6 059	-5 914	-6 000	86	144	-6 109	-5 965
Nämnd och m&h	496	-26 669	-26 173	-26 674	501	74	-25 875	-25 801
Forskning	0	-1 595	-1 595	-1 936	341	122	-1 525	-1 403
Summa	192 831	-2 773 460	-2 580 629	-2 584 851	4 222	167 572	-2 652 428	-2 484 856

Tabell 2: Jämförande resultat- och verksamhetsmått

Resultatmått för samtliga huvudmän i skolkommunen	Nacka	Danderyd	Sollentuna	Solna	Tyresö	Täby	Riket	Statistikår
Andel årsarbetare med förskollärexamen	28	30	32	26	29	26	42	2015
Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9	264	267	255	233	234	259	224	2016
Andel som nått målen i alla ämnen i grundskolan	91	96	86	75	78	87	74	2016
Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram	96	99	90	84	89	91	83	2016
Genomsnittlig betygspoäng i gymnasieskolan	15	15	15	14	13	15	14	2016
Andel elever med gymnasieexamen	94	94	90	90	90	92	90	2016
Andel nöjda föräldrar i förskolan	94	97	94	90	..	2016
Andel nöjda föräldrar i pedagogisk omsorg	99	100	100	100	..	2016
Andel nöjda föräldrar i förskoleklass	93	94	93	94	..	2016
Andel nöjda elever i grundskolan	91	91	87	88	..	2016

Tabell 3: Likvärdighetsgarantins olika delar

Likvärdighetsgarantin, tkr	Utfall 2016	Utfall 2015	Förändring belopp	Förändring %
Individresurs	144 339	137 602	6 737	4,9%
Strukturutlägg	45 788	44 606	1 182	2,6%
Nyanländresurs	20 126	14 463	5 663	39,2%
Modersmål	18 192	18 108	84	0,5%
Skolskjutsar	14 300	12 722	1 578	12,4%
Summa	242 745	227 501	15 244	6,7%

Tabell 4: Folkbokförda barn och elever i Nacka

Förändring volym	Antal barn och elever			
	Utfall ht 2016	Utfall ht 2015	Förändring antal	Förändring %
Förskola och ped omsorg	6 158	6 188	-30	-0,5%
Fritidshem	5 865	5 780	85	1,5%
Förskoleklass	1 462	1 469	-7	-0,5%
Grundskola	12 936	12 454	482	3,9%
Grundsärskola	93	87	6	6,9%
Gymnasieskola	3 571	3 392	179	5,3%
Gymnasiesärskola	42	41	1	2,4%
Summa	30 127	29 411	716	2,4%

Tabell 5: Mål och nyckeltal 2016

Verksamhetsresultat förskola och pedagogisk omsorg				
Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Målnivå	Utfall
Maximal utveckling och stimulerande lärande	■	Andel personal i förskolan som har förskolläraryrkesutbildning	45	33
		Andel föräldrar som anser att verksamheten är stimulerande för deras barn	95	96

		Andel föräldrar som anser att förskolan arbetar med att utveckla mitt barns förståelse för naturvetenskap och teknik	80	84
		Andel förskolor med minst 80 procent nöjda föräldrar	100	95
		Genomsnittlig bedömning av observationer i Våga visa de senaste två åren för målområde utveckling och lärande	3,5	3,1
Reellt inflytande	■	Andel föräldrar som anser att deras barns tankar och intressen tas tillvara	85	85
		Andel föräldrar som får tydlig information om hur barnet utvecklas	90	86
Valmöjligheter	●	I alla kommundelar ska utbudet av platser i förskolan motsvara efterfrågan	4	4
Trygg arbetsmiljö	●	Andel föräldrar som anser att barnet är tryggt i verksamheten	95	96

Verksamhetsresultat förskoleklass och grundskola				
Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Målnivå	Utfall
Maximal utveckling och stimulerande lärande	■	Meritvärde, 17 ämnen	252	264
		Meritvärde för pojkar	244	251
		Andel skolor med positiv avvikelse i salsa-modellen (meritvärde)	100	(91) (2015)
		Andel elever i årskurs tre som når kravnivån i NP i både sv och ma.	75	74
		Genomsnittlig betygspoäng för elever i årskurs sex	15,0	14,8
		Andel elever i årskurs nio som blir behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram	100	95
		Andel elever som lär sig nya saker varje dag i skolan	90	78
		Andel personal med pedagogisk högskoleutbildning i fritidshemmet	36	27

		Andel skolor med minst 80 procent nöjda elever	100	83
		Genomsnittlig bedömning av observationer i Våga visa de senaste två åren för målområde Kunskaper	3,5	3,1
Reellt inflytande	▲	Andel elever som anser att de har inflytande på skolarbetet. (Genomsnitt av tre enkätfrågor.)	75	69
		Andel elever som anser att de får veta hur det går för dem i skolarbetet	90	82
		Andel elever som anser att de får vara med och bestämma på sitt fritidshem	75	89
Valmöjligheter	▲	Andel föräldrar som har fått sitt förstahandsval tillgodosett vid val av skola	95	87
Trygg arbetsmiljö	■	Andel elever som anser att de är trygga i skolan	95	90
		Andel elever som anser att de kan fokusera på skolarbetet på lektionerna	75	79
		Andel elever som varje skoldag deltar i någon form av fysisk aktivitet i skolan	75	60

Verksamhetsresultat gymnasieskola				
Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Målnivå	Utfall
Maximal utveckling och stimulerande lärande	■	Andel elever i Nackas skolor som fått gymnasieexamen inom tre år	80	80
		Betygspoäng i Nackas skolor	14,5	14,8
		Andel elever som anser att undervisningen motiverar till att vilja lära sig mer	65	48
		Andel skolor med minst 80 procent nöjda elever	100	56
		Genomsnittlig bedömning av observationer i Våga visa de senaste två åren för målområde Kunskaper	3,5	3,0

Reellt inflytande	▲	Andel elever som anser att de kan påverka arbetsättet under lektionerna	55	40
		Andel elever som får information om hur de ligger till under kursens gång	65	45
Trygg arbetsmiljö	■	Andel elever som känner sig trygga i skolan	95	92
		Andel elever som anser att det är arbetsro på lektionerna	60	51

Fördjupad ekonomisk analys

Utbildningsnämndens ekonomiska resultat är ett överskott om 4,2 mnkr mot budget 2016. Överskottet fördelas med 3,2 mnkr på checkramen och 1,0 mnkr på övrig ram.

Antalet barn i förskola och pedagogisk omsorg har varit färre i genomsnitt än vad som budgeterats vilket ger ett överskott om 3,6 mnkr. Under året har även en avgiftskontroll utförts på avgifter avseende år 2014, vilket har resulterat i en intäkt på 1,5 mnkr utöver budget. Totalt redovisar förskola och pedagogisk omsorg ett överskott mot budget på 5,1 mnkr.

Grundskolan har i förhållande till budget ett överskott om 4,6 mnkr. Orsaken är att det även här har varit färre elever i snitt under året än vad som var budgeterat. Statsbidraget för asylsökande i grundskolan har delfinansierat nyanländresursen.

Antalet gymnasieelever folkbokförda i Nacka blev många fler än vad som budgeterats och nyanlända elever kostar mer än vad vi får i statsbidrag. I slutet av året var det 182 elever fler än budget och i genomsnitt över året cirka 93 stycken fler än budget. Programpenge till andra kommuner har även varit högre än budgeterat. Verksamheten har ett underskott om 8,2 mnkr.

Likvärdighetsgarantin gick enligt budget på totalnivå men det finns avvikelser i de olika delarna. 1,4 mnkr mindre än i budget har använts till individresurs och 0,8 mnkr mindre har gått till struktur tillägg. Skolskjutsar har kostat 2,2 mnkr mer än budgeterat. Likvärdighetsgarantin ökade med 15,2 mnkr eller 6,7 procent jämfört med föregående år.

Investeringsrapportering

Utbildningsnämnden har inga investeringar.

Ekonomiska konsekvenser

Insatta resurser	
Strategiskt mål	Läge
Budget i balans	

Konsekvenser för barn

Utbildningsnämnden arbetar ständigt för att Nacka ska kunna erbjuda så bra förskolor och skolor som möjligt. Bilden av de verksamhetsresultat som redovisas, visar att Nacka är en mycket bra skolkommun för barn att utvecklas i.

Bilagor

Verksamhetsberättelse 2016

Susanne Nord
Utbildningsdirektör
Stadsledningskontoret

Magnus Blomberg
Controller utbildning
Controllerenheten